

Iwona Soczewka¹

Halina Kałuża²

Zakład Ekonomiki, Organizacji Rolnictwa i Agrobiznesu
Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach

Perspektywy zmian na rynku pracy w powiecie siedleckim w opinii pracodawców

The prospect of changes in the labour market in Siedlce district in the employers opinion

Synopsis. Podstawowym celem pracy było dokonanie analizy zmian, jakie nastąpią do 2015 r. na rynku pracy w powiecie siedleckim w opinii pracodawców z tego regionu. Badania zostały przeprowadzone w 2010 r. w losowo wybranych przedsiębiorstwach o różnym poziomie zatrudnienia. Na podstawie przeprowadzonych badań stwierdzono, iż w przyszłości najbardziej pożądanymi na tym rynku będą pracownicy sfery usługowej, obejmującej zarówno usługi osobiste, jak i związane z obsługą biznesu (np. usługi bankowe i ubezpieczenia). Będzie to wymagać zwiększenia dotychczasowej podaży zawodów wykorzystywanych w tej sferze gospodarki, a zwłaszcza wprowadzania na rynek pracy absolwentów szkół zawodowych zdolnych do świadczenia nowych typów usług.

Słowa kluczowe: rynek pracy, powiat siedlecki.

Abstract. The main aim of the study was an analysis of changes which will have taken place by 2015 in the labour market in Siedlce district according to the employers opinion. The research was conducted in 2009 in randomly selected enterprises with different level of employment. In conclusion, it is noticed that the most of offered jobs in this labour market will be for employees involved in services, including personal services as well as services for the business sector (e.g. banking and insurance). It requires an increase in the present supply of professionals in this part of economy, especially by training vocational school-leavers capable to perform the new kind of services.

Key words: labour market, Siedlce district.

Wprowadzenie

Współczesna gospodarka innowacyjna opiera się na kapitale ludzkim, dlatego odpowiednio dobrany, doświadczony i wykształcony personel nabiera szczególnego znaczenia w kreowaniu postępu w przedsiębiorstwach funkcjonujących w konkurencyjnej gospodarce rynkowej. Aby jednostki odpowiedzialne za kształcenie przyszłych pracowników mogły elastycznie reagować na zapotrzebowanie na rynku pracy niezbędna jest wnikliwa analiza zmian zachodzących na tym rynku i ocena potrzeb i oczekiwań pracodawców wobec przyszłych kadr. Aby sprostać temu zadaniu podjęto badania wśród pracodawców funkcjonujących na siedleckim rynku pracy na temat bieżącej sytuacji i przewidywanych zmian w zakresie wielkości i struktury miejsc pracy, przygotowania

¹Dr inż., e-mail: iwso@poczta.onet.pl.

²Dr hab., prof. UP-H, e-mail: keior@uph.edu.pl.

zawodowego absolwentów zasadniczych szkół zawodowych i techników oraz oczekiwań pracodawców wobec pracowników. Badania zostały przeprowadzone w 2010 r. w ramach projektu „Rozwój szkolnictwa zawodowego w Siedlcach w dostosowaniu do potrzeb rynku pracy”, dofinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach programu Kapitał ludzki, priorytet IX, działanie 9.2 „Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego”.

Badaniem objęto 182 pracodawców, reprezentujących firmy zróżnicowane pod względem wielkości, zasięgu działania, rodzaju prowadzonej działalności i sytuacji ekonomicznej firmy.

Charakterystyka powiatu siedleckiego

Powiat siedlecki [Starostwo... 2012] położony jest we wschodniej części województwa mazowieckiego i obejmuje tereny wokół Siedlec, miasta na prawach powiatu. W skład powiatu wchodzi trzynaście gmin: Domanice, Korczew, Kotuń, Mokobody, Mordy, Paprotnia, Przesmyki, Siedlce, Skórzec, Suchożebry, Wiśniew, Wodynie i Zbuczyn. Omawiany powiat graniczy z pięcioma powiatami z województwa mazowieckiego: garwolińskim, łosickim, mińskim, sokołowskim i węgrowskim, dwoma z lubelskiego: bialskim i łukowskim, a także z powiatem siemiatyckim z województwa podlaskiego.

Powiat siedlecki jest rejonem typowo rolniczym, w którym powierzchnia użytków rolnych stanowi 77,6 % powierzchni ogólnej. W strukturze użytków rolnych największa powierzchnia przypada na grunty orne (71%), łąki i pastwiska zajmują 25%, a sady 1% powierzchni UR powiatu ogółem.

Znajomość uwarunkowań przyrodniczych, makroekonomicznych i demograficznych danego regionu pozwala dostrzec jego potencjał i zaplanować kierunki jego rozwoju. Na terenie powiatu funkcjonuje ponad 15 tys. gospodarstw rolnych. Na jedno gospodarstwo przypada średnio 9 ha użytków rolnych. Powierzchnia 41% z nich nie przekracza 5 ha. Gospodarstwa o powierzchni 5-10 ha stanowią 34%, o powierzchni 10-20 ha 20% i gospodarstwa o powierzchni powyżej 20 ha 5%. Lasy zajmują około 18% powierzchni powiatu, a 72% z nich to lasy niepaństwowe. Duże rozdrobnienie produkcji powoduje niską jej opłacalność, co w przyszłości może prowadzić do upadku tych gospodarstw, a ich właściciele i rodziny będą wtedy zmuszeni do poszukiwania zatrudnienia w sferze pozarolniczej. Zdobycie nowych kwalifikacji będzie istotnym czynnikiem zwiększającym ich szanse na znalezienie pracy w powiecie siedleckim. W 2010 r. liczba osób pracujących w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybołówstwie wynosiła 13960 osób, co stanowi 64,4% ogółu pracujących mieszkańców powiatu. W przemyśle i budownictwie zatrudnionych jest 16,6% mieszkańców powiatu, w sektorze usług (handel, naprawa pojazdów samochodowych, transport, gastronomia, działalności finansowe i ubezpieczeniowe oraz pozostałe usługi) 19%. Liczby te uzyskano na podstawie niepublikowanych materiałów Wydziału Rolnictwa, Ochrony Środowiska i Budownictwa Starostwa Powiatowego w Siedlcach oraz danych z Ewidencji Gruntów i Budynków Wydziału Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami Starostwa Powiatowego w Siedlcach.

Powiat liczy ponad 82 tysiące mieszkańców; najmniej mieszkańców ma gmina Domanice, natomiast najwięcej wokółmiejska gmina Siedlce. Średnia gęstość zaludnienia od kilku lat utrzymuje się na stałym poziomie i wynosi 51 osób na km². Na obszarze

powiatu znajduje się poza miastem powiatowym jeszcze tylko jedno miasto Mordy, liczące około 2 tysiące mieszkańców.

Liczba podmiotów gospodarczych w powiecie siedleckim zarejestrowanych w systemie REGON, według stanu na dzień 31.12.2008 r., wynosiła 4310, w tym 193 podmioty należały do sektora publicznego i 4117 do sektora prywatnego. Wśród zarejestrowanych przedsiębiorców dominującą grupę 3552 osób (82,4%) stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Ponadto w powiecie siedleckim zarejestrowanych jest 758 jednostek prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej, w tym:

- 30 spółdzielni,
- 92 spółki handlowe, w tym 13 z udziałem kapitału zagranicznego,
- 201 spółek cywilnych,
- 182 fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne.

Na koniec 2008 r. liczba osób pracujących w gospodarce powiatu siedleckiego wynosiła 7151 (3231 kobiet, czyli 45,2%), w tym w sektorze publicznym 2423 i w sektorze prywatnym 4728. Ludność w wieku przedprodukcyjnym liczyła 18475 osób, w wieku produkcyjnym 48267 osób, natomiast w wieku poprodukcyjnym 13807 osób.

Przez teren powiatu siedleckiego przebiegają główne szlaki komunikacyjne Wschód-Zachód, tj. droga międzynarodowa A2 i linia kolejowa.

Bezrobotni na siedleckim rynku pracy

Jednym z najbardziej niepożądanych zjawisk, zarówno z ekonomicznego, jak i społecznego punktu widzenia, jest bezrobocie, które ukazało swoje rozmiary z początkiem transformacji ustrojowej. Skutki społeczne i moralne, jakie się z nim wiążą są trudne do oszacowania. W zdecydowanej większości przypadków bezrobocie negatywnie wpływa na ludzi, którzy z przyczyn od nich niezależnych pozostają bez pracy, pozbawiając ich źródła utrzymania, a także obniżając ich poczucie własnej wartości. Od roku 2003 do 2008 stopa bezrobocia w powiecie siedleckim sukcesywnie malała z 18,4% do 8%. Spadek stopy bezrobocia spowodowany był wzrostem inwestycji w gospodarce, nakładem środków pozyskanych z funduszy UE oraz odpływem fachowej siły roboczej do krajów UE, a co za tym idzie zwiększoną w gospodarce lokalnej potrzebą zatrudniania. W 2009 i 2010 roku odnotowano ponowny wzrost stopy bezrobocia, odpowiednio do 9,5% i 10,4%, co spowodowane było pogorszeniem się sytuacji gospodarczej na świecie, która odbiła się również na sytuacji ekonomicznej przedsiębiorstw krajowych.

W strukturze bezrobocia według płci od 2006 r. kobiety stanowiły większość na siedleckim rynku pracy, a ich udział wahał się w granicach 57%. W końcu 2009 r. liczba mężczyzn pozostających bez pracy zwiększyła się do 1410 osób, a tym samym ich udział w strukturze bezrobocia wyniósł 51,0%. Kobiety z powiatu siedleckiego stanowiły w 2009 r. 49,0% ogółu bezrobotnych, tj. 1352 osoby. W 2010 r. udział bezrobotnych kobiet i mężczyzn w liczbie bezrobotnych w powiecie siedleckim ogółem był na zbliżonym poziomie [Siedlecki... 2012].

Wiek jest cechą demograficzną, która jest istotnym czynnikiem decydującym o atrakcyjności pracownika na rynku pracy. Analizując zjawisko bezrobocia według kryterium płci oraz wieku zauważa się różnice w postrzeganiu znaczenia wieku. Kobiety

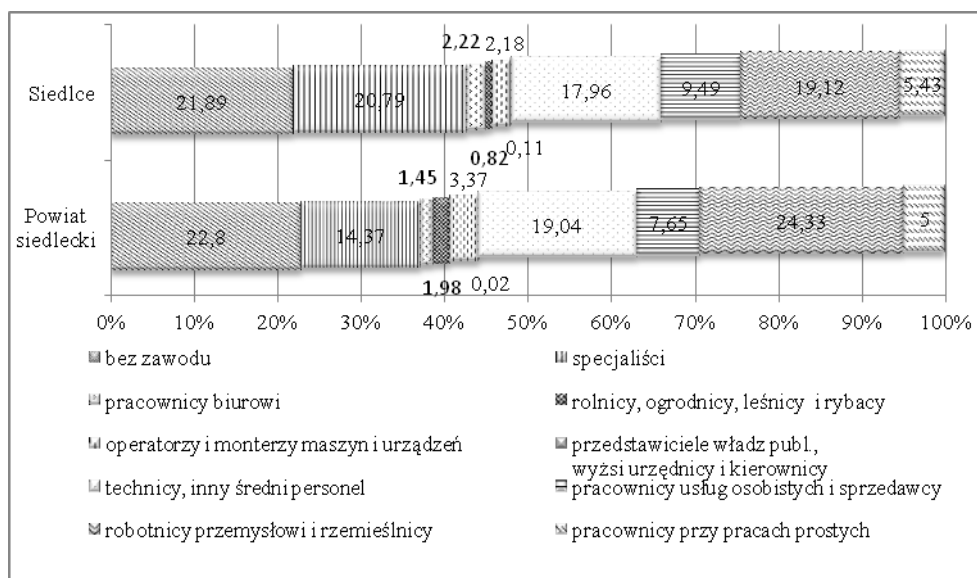
częściej wskazują wiek jako przyczynę pozostawania bez pracy, natomiast w przypadku mężczyzn starszy wiek postrzegany jest przez pracodawców jako dowód bogatego doświadczenia i praktyki w zawodzie. Obserwuje się także, że osoby w wieku do 35 roku życia uważają swój młody wiek za zaletę i atut na rynku pracy. Pomimo zauważalnych korzyści z zatrudniania osób starszych (doświadczenie, brak konieczności wprowadzania w zadania związane ze stanowiskiem, wysokie zaangażowanie w pracę, lojalność wobec pracodawcy, a szczególnie w przypadku kobiet ustabilizowane życie prywatne, z którym nie jest już związane „ryzyko” urlopów macierzyńskich i wychowawczych) u pracodawców pojawia się jednak tendencja ograniczająca dostęp osób starszych do rynku pracy. Niektórzy pracodawcy uważają kandydatów w średnim i starszym wieku za osoby mniej perspektywiczne. Obawiają się chorób, zwolnień lekarskich, szybkiego przejścia na emeryturę, konieczności wypłacania odpraw. Mają też wątpliwości co do ich zdolności do szybkiego uczenia się i przyswajania nowych umiejętności czy technologii. Młodemu ludziom pracodawcy przypisują natomiast większą kreatywność, elastyczność w myśleniu, dynamiczność, otwartość na nowe doświadczenia. Są to cechy, które powinna, zdaniem pracodawców, posiadać nowoczesna firma, a młodzi pracownicy mogą być ich gwarantem [Program... 2010].

Pomimo obserwacji powyższych zjawisk na koniec 2009 r. najliczniejszą grupę bezrobotnych na siedleckim rynku pracy stanowiły osoby w wieku 25-34 lata, a ich udział w strukturze bezrobotnych stanowił 33,9% (937 osób). Młodzież w wieku 18-24 lata stanowiła 31,4% ogółu bezrobotnych, tj. 867 bezrobotnych. Osoby w wieku 35-44 lata stanowiły 14,8% (408 osób), natomiast w wieku 45-54 lata 14,7% (406 osób), zaś w wieku 55-59 lat 4,0% (111 osób). Najmniej liczną grupę stanowiły osoby w wieku 60-64 lata, bo 1,2% (33 osoby) [Program... 2010].

Gminy powiatu siedleckiego są typowo rolnicze. Stąd w strukturze bezrobotnych mieszkańcy wsi stanowią około 96% ogółu. Mieszkańcy wsi są grupą szczególnie zagrożoną bezrobociem, gdyż obserwujemy w tej grupie zasobów ludzkich brak odpowiednich (wymaganych i pożądaných na rynku pracy) kwalifikacji oraz niską mobilność ze względu na długi okres pozostawania bez pracy, prowadzący często do wykluczenia społecznego. Osoby te mają także kłopoty z odnalezieniem się w zmieniających się warunkach społeczno-gospodarczych. Niższe wykształcenie ludności wiejskiej w porównaniu z ludnością miejską wynika z przeciętnie gorszego dostępu do edukacji na obszarach wiejskich. Natomiast trudna sytuacja dochodowa rodzin wiejskich ogranicza często możliwości kształcenia młodzieży wiejskiej w dużych ośrodkach oddalonych od miejsca zamieszkania. Ponadto, oprócz bezrobocia rejestrowanego występuje na tych obszarach bezrobocie ukryte (nadmiar rąk do pracy w tradycyjnym rolnictwie). Dodać należy, że statystyka prowadzona przez Urząd Powiatowy z zakresu rynku pracy nie obejmuje bezrobocia ukrytego wśród mieszkańców wsi. Część z tych osób nie ma możliwości rejestrowania się w Urzędzie z powodu braku formalnych uprawnień do korzystania z jego pomocy, ponieważ posiada gospodarstwa rolne o powierzchni większej niż określona w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, ale z drugiej strony zbyt małe i mało efektywne, by zaspokoić potrzeby własne i rodziny. Taka sytuacja powoduje zniechęcenie posiadaczy nierentownych gospodarstw do poszukiwania zatrudnienia poza rolnictwem. Ponadto część ludności związanej z rolnictwem indywidualnym, której głównym zajęciem jest pomoc w gospodarstwie, tylko formalnie można uznać za pracującą, gdyż w rzeczywistości stanowią ona nadwyżki siły roboczej, które z powodu braku innej możliwości zatrudnienia pozostają na wsi. Istotnym problemem

ryнку pracy jest także utrzymujące się od lat zatrudnienie w szarej strefie. Wśród osób pracujących w szarej strefie dominują osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Znaczną większość stanowią mężczyźni. Zatrudnienie w szarej strefie koncentruje się głównie w takich sektorach jak budownictwo, drobne naprawy, rolnictwo, hotelarstwo i gastronomia, opieka nad dziećmi czy handel detaliczny. Ważną barierą dla tworzenia legalnych miejsc pracy są obowiązujące procedury biurokratyczne i wysokie koszty zakładania działalności gospodarczej [Program... 2010].

Urzędy pracy stosują różne instrumenty i narzędzia aktywizacji bezrobotnych w ramach Funduszu Pracy, m.in. staże, szkolenia, prace interwencyjne i roboty publiczne oraz dofinansowanie działalności gospodarczej. W 2011 roku najwięcej bezrobotnych (436 osób) takimi działaniami objęto w Siedlcach i powiecie siedleckim, gdzie na staże skierowano 156 osób, na prace społecznie użyteczne 94 osoby, a 62 bezrobotnych otrzymało zatrudnienie dzięki refundacji na wyposażenie ich stanowiska pracy. W powiecie sokołowskim takimi działaniami objęto 270 osób, a w łosickim 131.

Rys. 1. Struktura bezrobocia w powiecie siedleckim według wielkich grup zawodów w 2009 r.

Fig.1. Structure of unemployment in Siedlce district by great profession groups in 2009

Źródło: [Potrzeby... 2011].

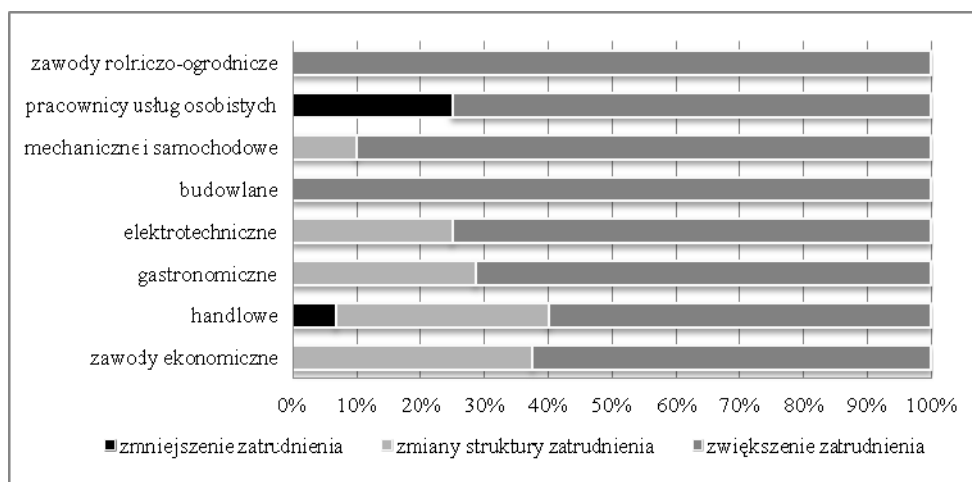
Zjawisko bezrobocia przyjmuje różny poziom natężenia w zależności między innymi od posiadanych kwalifikacji zawodowych. Z przeprowadzonych w powiecie siedleckim badań (rys.1) wynika, iż największą grupę bezrobotnych na tym obszarze stanowią robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (24,33% bezrobotnych w powiecie i 19,12% w Siedlcach) oraz osoby, które nie posiadają żadnego kierunkowego wykształcenia zawodowego (22,8% w powiecie siedleckim i 21,89% w Siedlcach). Technicy i inny średni personel stanowi 19,04% bezrobotnych w powiecie i 17,96% w Siedlcach. Tzw. specjaliści (osoby z wyższym wykształceniem) stanowią na siedleckim rynku pracy dość duży odsetek

(14,37% w powiecie i 20,79% w Siedlcach), a to ze względu na typowo rolniczy charakter tego regionu i małe uprzemysłowienie. Osoby posiadające niskie kwalifikacje zawodowe, zatrudnione przy pracach prostych, stanowią natomiast tylko około 5% bezrobotnych, a rolnicy (do tej grupy należą także leśnicy i rybacy) niespełna 2% w powiecie i 0,82% w mieście Siedlce.

Analizując strukturę bezrobocia w wielkich grupach zawodów można zaobserwować znaczne różnice między powiatem siedleckim, a jego „stolicą” Siedlcami. W Siedlcach zarejestrowanych jest znacznie więcej bezrobotnych o wysokich kwalifikacjach zawodowych niż w powiecie siedleckim. W 2009 r. w mieście Siedlce zarejestrowano więcej bezrobotnych między innymi w grupie osób z wyższym wykształceniem (specjaliści), wśród pracowników biurowych, a także wśród przedstawicieli władz publicznych, wyższych urzędników i kierowników.

Prognozy zmian na rynku pracy w opinii siedleckich przedsiębiorców

Właściciele badanych przedsiębiorstw przewidują, że w przyszłości nastąpi przewaga działań zmierzających do zmiany struktury zatrudnienia i jego zwiększania nad działaniami mającymi na celu zmniejszenie liczby pracowników (rys.2). Na uwagę zasługuje fakt, iż w branży związanej z rolnictwem wszyscy pracodawcy przewidują zwiększenie liczby zatrudnionych. Jedynie w branży związanej z handlem i usługami osobistymi odpowiednio 6,7% i 25% badanych przedsiębiorców planuje zmniejszenie zatrudnienia.

Rys. 2. Planowane zmiany w stanie zatrudnienia w badanych przedsiębiorstwach w powiecie siedleckim

Fig. 2. Planned changes in employment in the investigated enterprises in Siedlce district

Źródło: [Potrzeby... 2011].

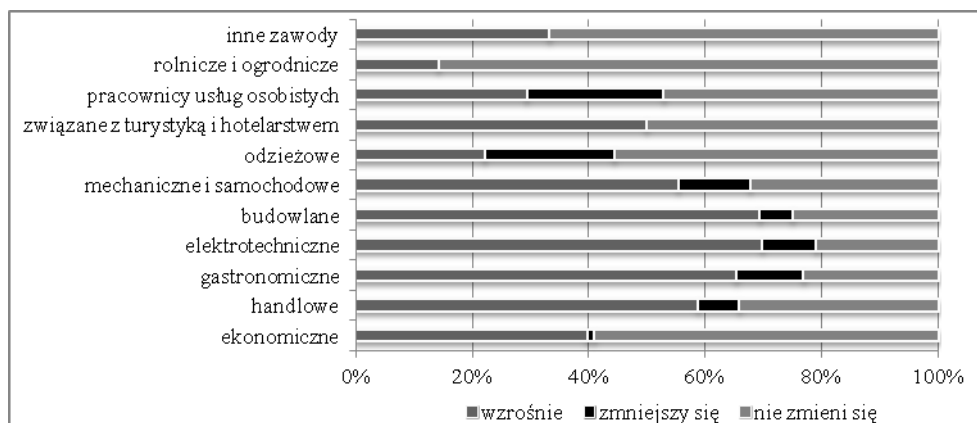
Kierunki zmian w zatrudnieniu są zróżnicowane w przedsiębiorstwach o różnej wielkości. Z badań przeprowadzonych na potrzeby raportu wynika, że charakter planowanych zmian w zatrudnieniu jest odmienny w zależności od wielkości

przedsiębiorstwa. W firmach mikro (do 9 pracowników) częściej niż w innych przedsiębiorstwach planuje się zwiększenie zatrudnienia, szczególnie w zawodach rolniczo-ogrodniczych, gastronomicznych, mechanicznych, elektrotechnicznych i budowlanych. W dalszej kolejności przewiduje się zmiany struktury zatrudnienia, które dotyczą tych samych grup zawodów. Jedynie w przedsiębiorstwach związanych z turystyką i hotelarstwem nie są planowane żadne zmiany w ilości zatrudnianych osób.

W przedsiębiorstwach zatrudniających 10-49 osób planowane jest przede wszystkim zwiększanie stanu zatrudnienia, szczególnie w zawodach związanych z turystyką i hotelarstwem, świadczeniem usług osobistych, gastronomicznych, mechanicznych, elektrotechnicznych, handlowych i budowlanych. Jedynie 50% przedsiębiorstw z branży odzieżowej zakłada spadek zatrudnienia. Zaprezentowane tendencje zmian zatrudnienia w kategorii małych przedsiębiorstw wyrażają kierunki ekspansji tych firm i wskazują zawody, które będą preferowane przy zwiększaniu zatrudnienia.

Większość pracodawców grupy największych przedsiębiorstw (ponad 50 zatrudnionych) zarejestrowanych w powiecie siedleckim nie planuje podjęcia kroków zmierzających do istotnych zmian w sferze zatrudnienia. Zwiększenie zatrudnienia przewiduje się przede wszystkim w branży odzieżowej, gastronomicznej, elektrotechnicznej i budowlanej. Należy zwrócić uwagę na plany zmiany struktury zatrudnienia w zawodach związanych z turystyką i hotelarstwem oraz świadczeniem usług osobistych. Wskazuje to na plany restrukturyzacji w największych przedsiębiorstwach na terenie powiatu siedleckiego, działających w usługach turystyczno-hotelarskich i osobistych.

Z analizy badań siedleckiego rynku pracy (rys. 3) wynika, iż wzrośnie zapotrzebowanie na pracowników w branży handlowej, gastronomicznej, elektrotechnicznej, budowlanej oraz mechanicznej i samochodowej. Ponad połowa badanych pracodawców prowadzących działalność w wymienionych branżach wskazuje na wzrost zapotrzebowania na pracowników w najbliższej przyszłości. Od 55,6% do 85,7% badanych przedsiębiorców zatrudniających pracowników w zawodach ekonomicznych, odzieżowych, rolniczo-ogrodniczych i innych nie przewiduje zmian zapotrzebowania na siłę roboczą w swoich branżach. W przypadku grupy zawodów związanych z turystyką i hotelarstwem identyczny był odsetek wskazań wzrostu zapotrzebowania na pracowników i wskazań „zapotrzebowanie nie zmieni się” (po 50%). W przypadku zmian w zapotrzebowaniu na pracowników usług osobistych rozkład wypowiedzi był relatywnie mały. Zbliżony do siebie odsetek siedleckich pracodawców wskazał dwie możliwości, tzn. wzrost zapotrzebowania na pracowników z tej grupy zawodów oraz jego zmniejszenie (odpowiednio 29,4% i 23,5%). Pozostałe 47,1% przewiduje brak zmian w zatrudnieniu.

Rys. 3. Kształtowanie się zapotrzebowania na pracowników w różnych grupach zawodów do 2015 roku

Fig. 3. Predicted changes in employment by groups of jobs till 2015

Źródło: [Potrzeby... 2011].

Według raportu z badań [Potrzeby... 2011] w najbliższych latach w strukturze gospodarki powiatu siedleckiego będzie rosło znaczenie udziału sfery usługowej, obejmującej zarówno usługi osobiste, jak i związane z obsługą biznesu (np. usługi bankowe i ubezpieczenia). Będzie to wymagać zarówno zwiększenia podaży zawodów dotychczasowo wykorzystywanych w tej sferze gospodarki, jak również wprowadzania na rynek pracy absolwentów szkół zawodowych zdolnych do świadczenia usług w nowych dziedzinach. Poza tym zakłada się stabilizację aktywności inwestorów w zakresie budownictwa mieszkaniowo-usługowego oraz infrastruktury technicznej i komunikacyjnej. Oznacza to potrzebę utrzymania kształcenia w zawodach budowlanych co najmniej na dotychczasowym poziomie, ale z uwzględnieniem nowoczesnych technologii. Autorzy raportu sugerują, że zmniejszać się będą obszary produkcji przemysłowej, co w efekcie może spowodować malejące zapotrzebowanie na zawody niezbędne do funkcjonowania i rozwoju poszczególnych gałęzi przemysłu.

Wnioski

Na podstawie przeprowadzonej analizy można sformułować następujące wnioski.

- Największą grupę bezrobotnych w powiecie siedleckim stanowią robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy oraz osoby, które nie posiadają żadnego kierunkowego wykształcenia zawodowego, ponadto w mieście Siedlce zarejestrowanych jest znacznie więcej bezrobotnych o wysokich kwalifikacjach zawodowych niż w powiecie siedleckim.
- Właściciele badanych przedsiębiorstw przewidują, że w przyszłości nastąpi przewaga działań zmierzających do zmiany struktury zatrudnienia i jego zwiększania nad działaniami mającymi na celu zmniejszenie liczby pracowników.

- Według badanych przedsiębiorców do 2015 r. w powiecie siedleckim wzrośnie zapotrzebowanie na pracowników w branży handlowej, gastronomicznej, elektrotechnicznej, budowlanej oraz mechanicznej i samochodowej.
- Kierunki zmian w zatrudnieniu są zróżnicowane w przedsiębiorstwach o różnej wielkości. W mikroprzedsiębiorstwach (do 9 pracowników) i w przedsiębiorstwach zaliczanych do grupy małych przedsiębiorstw planuje się zwiększenie zatrudnienia, a w drugiej kolejności zmianę struktury zatrudnienia. Natomiast większość pracodawców z grupy największych przedsiębiorstw zarejestrowanych w powiecie siedleckim (ponad 50 zatrudnionych) nie planuje podjęcia kroków zmierzających do istotnych zmian w sferze zatrudnienia.
- W najbliższych latach w strukturze gospodarki powiatu siedleckiego będzie rosło znaczenie udziału sfery usługowej, obejmującej zarówno usługi osobiste, jak i związane z obsługą biznesu (np. usługi bankowe i ubezpieczenia). Będzie to wymagać zarówno zwiększenia podaży zawodów dotychczasowo wykorzystywanych w tej sferze gospodarki, jak również kształcenia w nowych zawodach związanych z usługami.

Literatura

- Potrzeby pracodawców a rozwój szkolnictwa zawodowego w Siedlcach. Raport z badania pracodawców i analiza rynku pracy. [2011]. U. Kłosiewicz-Górecka (red.). Instytut Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktur, Warszawa.
- Program promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy powiatu siedleckiego na lata 2011-2020. [2010]. Powiatowy Urząd pracy w Siedlcach, Siedlce.
- Siedlecki Portal Informacyjno-Badawczy. [2012]. [Tryb dostępu:] www.spib.pl. [Data odczytu: maj 2012].
- Starostwo Powiatowe w Siedlcach. [2012]. [Tryb dostępu:] www.powiatsiedlecki.pl. [Data odczytu: maj 2012].